

Εκτορ Αμπάδ Φασιολίνσε

Η αδικία εξόργιζε τον πατέρα μου

Ο **κολομβιανός συγγραφέας** μιλάει στο «**Βήμα**» για έναν ξεχωριστό γονιό, γιατρό και κοινωνικό ακτιβιστή, που δολοφονήθηκε από παρακρατικούς στο **Μεδεγίν**

ΕΚΤΟΡ ΑΜΠΑΔ ΦΑΣΙΟΛΙΝΣΕ
Η λήθη που θα γίνουμε
Μετάφραση Τίτινα Σπερελάκη. Εκδόσεις Πατάκη, 2017, σελ. 360, τιμή 15,50 ευρώ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ
ΓΡΗΓΟΡΗ ΜΠΕΚΟ

Ο Εκτορ Αμπάδ Φασιολίνσε επισκέφθηκε (για δεύτερη φορά) την Ελλάδα στο πλαίσιο του 9ου Ιβηροαμερικανικού Φεστιβάλ ΛΕΑ. Πριν από λίγες ημέρες εκδόθηκε στα ελληνικά το βιβλίο του «Η λήθη που θα γίνουμε» (El olvido que seremos). Πρόκειται για ένα συγκινητικό αφήγημα με επίκεντρο τον πατέρα του, τον ασυμβίβαστο γιατρό και κοινωνικό ακτιβιστή Εκτορ Αμπάδ Γκόμες που εκτελέστηκε από παρακρατικούς στο κέντρο του Μεδεγίν πριν από τριάντα χρόνια. Πρόσφατα ο Εκτορ Αμπάδ Φασιολίνσε, που αρθρογραφεί σε εφημερίδες και λογοτεχνικά περιοδικά, κλήθηκε να γράψει ένα κείμενο για τον κορυφαίο μεξικανό συγγραφέα Χουάν Ρούλφο. «Ερευνώντας διαπίστωσα ότι και ο πατέρας του Ρούλφο είχε δολοφονηθεί όταν ο συγγραφέας ήταν παιδί. Αλλά ο ίδιος έλεγε συνεχώς ψέματα για το γεγονός, σε κάθε συνέντευξη επινοούσε και μια αλλόκοτη ιστορία για να το συγκαλύψει. Τα αδέρφια του όμως, σε ανύποπτο χρόνο, αποκάλυψαν την αλήθεια. Ο πατέρας του ήταν επιστάτης σε ένα μεγάλο κτήμα. Τις νύχτες κάποιος έβαζε τις αγέλες του στη ξένη γη για να βοσκήσουν. Ο επιστάτης τού είπε πως αν το συνέχιζε θα αντιμετώπιζε προβλήματα. Ο άλλος όχι μόνο το συνέχισε αλλά κάποια στιγμή πήρε μια καραμπίνα και σκότωσε τον επιστάτη. Σ' ένα διήγημα της συλλογής του "Ο κάμπος στις φλόγες" ο Ρούλφο περιγρά-

φει την ίδια ακριβώς ιστορία. Την ενέθεσε στη μυθοπλασία του. Έκανε όμως μια ενδιαφέρουσα αλλαγή: στο όνομα του θύτη έβαλε το όνομα του πατέρα του και στο όνομα του θύματος το όνομα του δολοφόνου...». Ο Εκτορ Αμπάδ Φασιολίνσε περιέγραψε στο «Βήμα» πώς διαχειρίστηκε ο ίδιος την τραυματική του εμπειρία.

■ Ο τίτλος του βιβλίου σας προέρχεται από τον Μπόρχες;

«Ο πατέρας μου, όταν τον δολοφόνησαν, είχε στην τσέπη του δύο χαρτιά. Το ένα ήταν μια λίστα με μελλοθάνατους, όσους επρόκειτο να σκοτώσουν οι παρακρατικοί, υπήρχε και το δικό του όνομα εκεί. Το άλλο, με το οποίο ήταν τυλιγμένη η λίστα, ήταν ένα χαρτί όπου είχε αντιγράψει ένα ποίημα που αποδιδόταν στον Χ.Λ.Μ. Η υπογραφή παρέπεμπε, ασφαλώς, στον Μπόρχες. Το σονέτο αυτό το χαράξαμε αργότερα επάνω στην επιτάφια πλάκα. Και όταν αποφάσισα να γράψω το βιβλίο, μια εικοσαετία αργότερα, το τιτλοφόρησα από το ποίημα, εκεί που λέει "Είμαστε κιόλας η λήθη που θα γίνουμε". Βέβαια, το συγκεκριμένο ποίημα δεν το βρήκα πουθενά στα δημοσιευμένα έργα του Μπόρχες».

■ Παράξενο αυτό...

«Όταν κυκλοφόρησε το βιβλίο στην Κολομβία - το 2006, διαβάστηκε και σημείωσε επιτυχία, γεγονός που από μόνο του προκαλεί την καχυποψία εκεί - συνέβη κάτι ακόμη πιο παράξενο: ένας κολομβιανός ποιητής δημοσίευσε ένα άρθρο ισχυριζόμενος ότι το ποίημα δεν ανήκε στον Μπόρχες αλλά στον ίδιο, ότι όλο αυτό ήταν ένα ψέμα, ότι με ενδιέφερε μονάχα το μάρκετινγκ. Τότε λοιπόν του έγραψα, ρωτώντας τον, αν είναι δικό σου πότε και πού το δημοσίευσε; Το δημοσίευσε το 1993 σ' ένα περιοδικό μου απάντησε. Οντως, έτσι ήταν. Αλλά, του είπα, ο πατέρας μου δολοφονήθηκε το 1987! Και μου αντιγύρισε το απίστευτο: ότι ο πατέρας μου είχε βρει το ποίημά του πριν δημοσιευθεί! Τότε του επεσήμανα ότι αυτό που πε-

ριέγραφε θα μπορούσε, πράγματι, να συμβεί σε μια ιστορία του Μπόρχες, όχι όμως στην πραγματικότητα...».

■ Τελικά, σε ποιον ανήκει αυτό το ποίημα;

«Η ιστορία είναι πιο σύνθετη και είχε συνέχεια. Το 2009 εξέδωσα το βιβλίο "Traicioneros de la memoria", το οποίο περιλαμβάνει τρία κείμενα, ας πούμε αφηγηματικά δοκίμια. Το πρώτο έχει τον τίτλο "Ένα ποίημα στην τσέπη". Υστερα από πολλά ταξίδια και διάφορες δυσκολίες, βρήκα την άκρη σε όλο αυτό. Και την καταγράφω. Ο πατέρας μου διατηρούσε εκπομπή στο ραδιόφωνο και κάποια στιγμή είχε διαβάσει το συγκεκριμένο ποίημα, αναφέροντας τις απαραίτητες πληροφορίες. Ένας φίλος μου εντόπισε το ηχητικό ντοκουμέντο μετά από κάμποσα χρόνια. Και έτσι άκουσα και πάλι του φωνή του, να το διαβάσει. Πέραν αυτού όμως, θεωρώ πως αποδεικνύω στο κείμενό μου, με φιλολογικό και αδιαμφισβήτητο τρόπο, ότι το ποίημα είναι του Μπόρχες, ακόμη κι αν δεν είναι επίσημως αναγνωρισμένο».

■ Αναρωτιέμαι, δεν σκεφτήκατε να κάνετε κάτι παρόμοιο με αυτό που έκανε ο Ρούλφο;

«Αποπειράθηκα να περάσω αυτή την ιστορία στη μυθοπλασία μου. Στα προηγούμενα μυθιστορήματά μου έβαζα λ.χ. ένα κεφάλαιο για τη δολοφονία ενός καλού ανθρώπου, αλλάζοντας ονοματεπώνυμο και χαρακτηριστικά. Αλλά ήταν ανώφελο και ασύνδετο. Δεν μπορούσα να τη διαχειριστώ αυτή την ιστορία μέσω της μυθοπλασίας. Προσπαθούσα να την ξεχάσω. Αλλά εκείνη φώλιαζε μέσα μου αμετακίνητη. Κι όσο μεγάλωνα τόσο μεγάλωνε η ανάγκη μου να τη γράψω. Ως συγγραφέας δεν πολυενδιαφέρομαι για την πολιτική και τη βία, άλλωστε είναι πολλοί οι συγγραφείς από την Κολομβία που γράφουν γι' αυτά τα πράγματα. Όταν όμως η βία έρχεται στην πόρτα του σπιτιού σου και τη ρημάζει, αν είσαι συγγραφέας, νιώθεις μ' έναν τρόπο υποχρεωμένος να αφηγηθείς αυτή την ιστο-

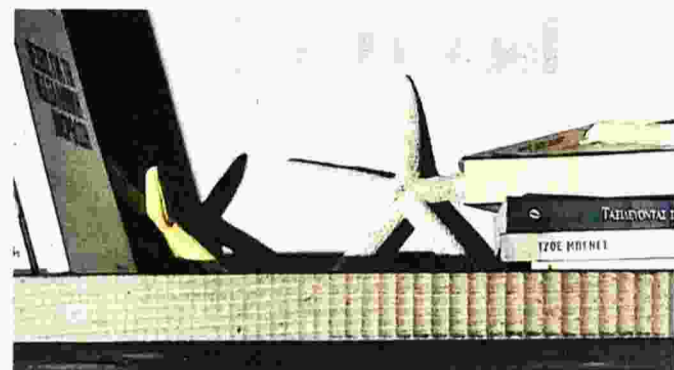

PHOTO: GEMMA / GETTY IMAGES

ρία χωρίς επινοήσεις. Ιδίως στην περίπτωση του πατέρα μου, ενός ανθρώπου που προσπάθησε να ζήσει τη ζωή του με έναν ηθικό και καλαίσθητο τρόπο, να δημιουργήσει μια γέφυρα αξιοπρέπειας μεταξύ της δημόσιας και της ιδιωτικής διάστασης του βίου του».

■ Και όταν ολοκληρώσατε το βιβλίο, όταν έφυγε από επάνω σας, τι συνέβη;

«Δεν ένιωσα ευχαριστημένος. Δεν σκεφτόμουνα το εγχείρημα με όρους λογοτεχνικούς. Ένιωσα ήρεμος. Είχα γράψει αυτό που έπρεπε να γράφω. Και ήταν σκλη-

ρή η διαδικασία της συγγραφής. Άλλοτε ξεσπούσα σε δάκρυα, άλλοτε κραύγαζα. Η ολοκλήρωση όμως έφερε μια προσωπική κάθαρση. Ήμουν πλημμυρισμένος από το αίσθημα ότι κάτι αποκαταστάθηκε, ότι έγινε το σωστό. Γεγονός σημαντικό για μένα, εκτός των άλλων, λόγω της κακής και αδύναμης μνήμης μου. Και αν δεν ήταν οι αδελφές μου δεν ξέρω πώς θα κατάφερα να ανακαλέσω το παρελθόν. Η μνήμη είναι ατελής. Για μένα η μνήμη είναι συνώνυμη της μυθοπλασίας. Το παρελθόν, για μένα, είναι ένα όνειρο που αδυνατώ να καλοθυμηθώ».

«Θεωρώ πως αποδεικνύω στο κείμενό μου, με φιλολογικό και αδιαμφισβήτητο τρόπο, ότι το ποίημα είναι του Μπόρχες, ακόμη κι αν δεν είναι επίσημως αναγνωρισμένο»

«Η ολοκλήρωση του βιβλίου έφερε μια προσωπική κάθαρση. Ήμουν πλημμυρισμένος από το αίσθημα ότι κάτι αποκαταστάθηκε, ότι έγινε το σωστό» λέει στο «Βήμα» ο Εκτορ Αμπάδ Φασιολίνσε

την κοινωνία όσο ενδεχομένως πίστευε ο ίδιος. Η κοινωνία δεν αντέδρασε, ουσιαστικά. Υπήρξαν κάποιες φωνές τις πρώτες εβδομάδες και μετά ξεχάστηκε. Τον κάλυψε η λήθη. Εξ ου και ο τίτλος».

■ Πάντως το βιβλίο, μοιραία ίσως, αποτυπώνει και μια τραυματική περίοδο για την Κολομβία, τον λεγόμενο ατέλειωτο εμφύλιο.

«Δεν είχα τέτοια πρόθεση, ιστοριογραφική ή κοινωνιολογική. Και πιστεύω πως το βιβλίο μου δεν είναι καθόλου ιδεολογικά φορτισμένο. Εγραψα για τη σχέση που είχα με τον πατέρα μου, τη συνύπαρξη με έναν άνθρωπο που είχε ειλικρινείς κοινωνικές ευαισθησίες. Είχε μεγάλη συμπόνια για τους συνανθρώπους του. Η ιδέα της δικαιοσύνης ήταν θεμελιώδης για εκείνον. Η αδικία τον εξόργιζε. Σε μένα και στις αδελφές μου έλεγε ότι δεν έπρεπε ποτέ να ξεχνάμε ότι για τους περισσότερους συνανθρώπους μας η ζωή είναι πολύ πιο δύσκολη από τη δική μας. Ο πατέρας μου δεν ήταν ένας πολιτικός καθοδηγητής, πίστευε απλώς πως έπρεπε να μπαίνουμε ουσιαστικά στη θέση του άλλου, του πιο αδύναμου, να συναισθανόμαστε τουλάχιστον τον πόνο του, να μην είμαστε σκληρόκαρδοι και εγωιστές».

■ Το πιο επίπονο κομμάτι της συγγραφής πρέπει να ήταν η ανασύσταση της ίδιας της δολοφονίας του πατέρα σας.

«Αν έχει δολοφονηθεί ο πατέρας σου το γεγονός σου γίνεται εμμονή. Αν ένας πατέρας έχει φυσιολογικό θάνατο το αποδέχεσαι. Αν όμως η ζωή του πατέρα σου διακόπτεται με βάρβαρο τρόπο, αρχίζεις να σκέφτεσαι τα πάντα, να γίνεσαι εμμονικός με τις λεπτομέρειες που πλαισιώνουν τη βία. Ο πατέρας μου δέχθηκε έξι σφαίρες, πιθανότατα δεν σκοτώθηκε από την πρώτη, ίσως είχε χρόνο να βιώσει με έναν τρόπο το τέλος του. Όμως τι προλαβαίνει κανείς να σκεφθεί εκείνη τη στιγμή; Γράφοντας γι' αυτό, στην ουσία, έγινα ο πατέρας μου, έπρεπε να γίνω ο πατέρας μου. Τι ήταν αυτό που με ώθησε να το κάνω; Η περιέργεια; Η οργή; Η αγάπη; Νομίζω πως ήταν η αγάπη».

■ Το φοβερό είναι ότι ο πατέρας σας έμοιαζε, από ένα σημείο και μετά, να παίζει συνειδητά το κεφάλι του...

«Ναι, έχετε δίκιο, με έχει απασχολήσει και μένα αυτό πολλές φορές. Είναι μια διάσταση που δεν θίγω στο βιβλίο, ίσως όμως θα έπρεπε να το έχω κάνει. Πώς εξηγείται αυτό; Για μένα, το ένα είναι ότι ενδεχομένως η ίδια του η οικογένεια, εγώ και οι αδελφές μου, να μην τον αγαπούσαμε τόσο πολύ ώστε να καταλάβουμε τι κίνδυνο διέτρεχε. Επειδή αν τον αγαπούσαμε περισσότερο, αν εγώ τον αγαπούσα με τον ίδιο τρόπο που τον αγαπούσα όταν ήμουν

παιδί, θα τον έπαιρνα σπικωτό μακριά από το Μεδεγίν, θα τον πήγαινα αλλού να τον κρύψω. Δεν το κάναμε όμως. Κανείς στην οικογένεια. Επομένως, φαντάζομαι ότι μπορεί να ένιωσα κάπως μόνος. Ίσως πάλι και να σκεφτόταν, ενώ διέβλεπε ότι θα τον σκότωναν, ότι η δική του δολοφονία να πυροδοτούσε μια σειρά θετικών εξελίξεων στη χώρα, ότι θα υπήρχε κάποιου είδους αντίδραση. Κάτι τέτοιο όμως δεν συνέβη. Ολοι μας ανεξαιρέτως σκεφτόμαστε ότι είμαστε πιο σημαντικοί απ' όσο είμαστε, στην πραγματικότητα, για τους άλλους. Εκείνος ήταν, πράγματι, σημαντικός. Αλλά όχι τόσο σημαντικός για